

Cova de fornó de la Soleia

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal. Vall d'Hortons o dels Gitanos. Antic terme del castell de Castelladral. Parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Al sud de Palà de la variant en surt una pista en direcció a cal Tiet (nord). 200 m abans d'arribar-hi, camí NW i uns 200 m abans la casa de la Soleia, a la dreta en un camp hi ha la balma de la Soleia i, 100 m a l'est, la cova.
Alçada:	445

Coordenades:

Latitud:	41.88764
Longitud:	1.74838
UTM Est (X):	396161
UTM Nord (Y):	4638058

Classificació

Número de fitxa	08141 - 270
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	VI-X
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A011000650000IF

Fitxes associades:

[Balma de la Soleia](#)

[Cova de fornó Prop de cal Sastre](#)

[Cova del Lladre](#)

[Roc Foradat](#)

Descripció

Probable eremitori del tipus anomenat coves de forn o fornots. Són un tipus de coves artificials que tenen una forma molt peculiar que recorda la d'un forn de pa i es troben a una certa alçada. Tradicionalment s'han interpretat com a eremitoris alt-medievals o bé com a coves sepulcralcs prehistòriques. En aquest cas particularment ens inclinem per la hipòtesi d'un eremitori, especialment perquè hi ha altres casos similars a l'entorn i, en el cas de la Cova del Lladre, prop de Sant Cugat del Racó, hi ha indicis que apunten a l'existència d'una tradició eremítica a la zona.

La cova de fornó de la Soleia està situada a la part alta de la paret d'una petita cinglera ben encarada al sud, uns 100 m a l'est de la balma de la Soleia i uns 140 m al sud-est de la casa de la Soleia. Les seves dimensions són més aviat petites, en comparació amb altres exemples similars. El diàmetre de la boca de la cova oscil·la entre 1 i 1,20 m. La cavitat interior, de forma globular, té una fondària de 1,60 m.

Cal destacar el fet que molt a prop es troba una gran balma amb restes d'una antiga construcció de tipus troglodític. El cert és que en aquesta zona existeix una certa tradició d'aprofitar les nombroses balmes existents com a habitatges. Això fa pensar que, si la cova era un eremitori, l'habitatge del seu ocupant devia ser aquesta balma, que reuneix unes bones condicions d'habitabilitat.

Observacions:

La Cova de fornó de la Soleia era fins ara pràcticament inèdita i la donem a conèixer gràcies a la informació facilitada per Ester Llobet i Josep Duarri, de Palà de Torroella.

Història

En un principi aquest tipus de coves van ser associades a l'època prehistòrica i al megalitisme, però sense fonament. Treballs més recents tendeixen a identificar-les amb eremitoris utilitzats pels primers anacoretes en època alt-medieval, els quals seguien els corrents de l'eremitisme vingut d'Orient. Això no exclou que algunes de les coves utilitzades per aquests anacoretes fossin preexistents. Tanmateix, la casuística sembla força variada i no totes les coves es poden enquadrar en una mateixa tipificació.

En una zona relativament propera hi ha diversos casos de coves de fornots: la Cova de fornó prop de cal Sastre (que es troba a uns 2,5 km de distància), la ja esmentada Cova del Lladre (al Pla de Sant Pere, prop de Sant Cugat del Racó). Al municipi de Sant Mateu de Bages hi ha El Roc Foradat de cal Milhomes, i al municipi de Viver i Serrateix també n'hi ha exemples similars. Un altre cas ben estudiat és el Roc Foradat de Cal Pepa (Aguilar de Segarra). Aquest últim ha estat objecte d'una excavació arqueològica amb uns resultats que indiquen que podria haver tingut un ús domèstic d'època baix-medieval relacionat amb una construcció adossada. Però aquest cas no sembla que tingui gaires semblances amb els fornots de Navàs.

Bibliografia

FÀBREGA ENFEDAQUE, Albert (2004). "Dues noves coves de forn al Bages", Dovella, núm. 83-84, Centre d'Estudis del Bages, Manresa, p. 5-10.

ESTRUCH, Maria (2003: "Un indret amb llegenda: La cova del lladre (Sant Cugat del Racó, Navàs)". Dovella, núm. 46. Manresa, p. 45-46.

FOLCH, C.; GIBERT, J. (2010). "Resultats preliminars de les excavacions al roc foradat de cal Pepa (Aguilar de Segarra, Bages)". Actes del IV Congrés d'arqueologia medieval i moderna a Catalunya (Tarragona, 2010). Tarragona, p. 955-960.

